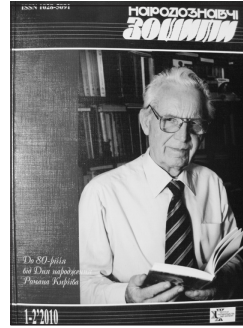


книгу Романа Кирчіва «Із фольклорних регіонів України. Нариси і статті» (Львів: Інститут народознавства НАН України, 2002. – 351 с.) (С. 739–744); Ганни Горинь на видання Олени Никорак «Українська народна тканина XIX–XX ст. Типологія, локалізація, художні особливості. Частина 1. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України)» (Львів: Інститут народознавства НАН України, 2004. – 584 с.) (С. 744–750); Миколи Балагутрака на книгу «Відлуння гомодору-геноциду 1932–1933. Етнокультурні наслідки голодомору в Україні / Ред. Р. Кирчів, О. Романів» (Львів: НТШ, 2005. – 200 с.) (С. 750–756); Людмили Герус на книгу Марка Грушевського «Дитина в звичаях і віруваннях українського народу» (Київ: Либідь, 2006. – 256 с.) (С. 756–760); Людмили Герус на видання Світлани Творун «Українські обрядові хліби. На матеріалах Поділля» (Вінниця: Книга-Вега, 2006. – 96 с.) (С. 760–762); Олени Никорак на книгу Оксани Сапеляк «Українська спільнота в Аргентині: історико-етнологічний аспект» (Львів: Червона калина, 2008. – 286 с.) (С. 768–774); Богдани Гладиш-Олейко на видання «Українська фольклористика: Словник-довідник / Упор. і заг. редакція М. Чернопиского» (Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 448 с.) (С. 774–777); Романа Кирчіва на книгу Василя Івашківа «Художня, літературознавча і фольклористична парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша» (Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 448 с.) (С. 780–784); Богдана Деркача на навчальний посібник Віктора Давидюка «Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі)» (Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 436 с.) (С. 784–786).

Крім рецензій, рубрику доповнили: інформація Ірини Довгалюк про етномузикознавчу конференцію у Відні «Abstracts of 39-th World Conference International Council for Traditional Music» (Vienna, 2007. – 4–11 July. – 297 p.) (С. 762–768); огляд Ігоря Гунчика публікацій першого номера загальноукраїнського наукового журналу «Міфологія і фольклор» (Львів, 2008. – № 1. – 152 с.) (С. 777–780); матеріали Ростислава Пилипчука «Фольклор, народно-ужиткове мистецтво та етнографія на сторінках українських газет «Буковина» (1885–1910) і «Нова Буковина» (1912–1915)» (С. 786–804).

Завершує том «Записок Наукового товариства імені Шевченка» Секції етнографії та фольклористики «Список ілюстрацій» зі 113-ї позицій.

Народознавчі зошити. Номер присвячено 80-річчю Романа Кирчіва / Упор. О. Кузьменко, Н. Пастух, О. Харчишин. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2010. – № 1–2. Січень–квітень. – 288 с.



Подвійний випуск двомісячника «Народознавчі зошити» за січень–квітень 2010 р. Інституту народознавства НАН України присвячений 80-річчю від дня народження Романа Кирчіва – відомого в Україні та за її межами українського фольклориста, етнографа, літературознавця.

До першої рубрики «Ювілеї» увійшли такі статті: С. Павлюка «Несхитність в житті і науці»; О. Кузьменко, Н. Пастух, О. Харчишин «Фольклористичний доробок Романа Кирчіва у XXI столітті»; А. Нагачевського «Доктору Роману Кирчіву: спогади та шанування з діаспори»; М. Глушка «Роман Кирчів – невтомний член НТШ в Україні»; М. Чернопиского «Учений з почуттям сумління і порядності»; С. Пилипчука «Не щадячи ні трудів, ані поту»: Франкознавчі студії Романа Кирчіва»; М. Дмитренка «Роман Кирчів як дослідник історії фольклористики (до 80-річчя від дня народження)»; М. Вальо «Призабута славістична карта наукової діяльності Романа Кирчіва»; Є. Сявауко «Компетентний, принциповий, інтелігентний (слово про вченого)»; В. Білоус «Окрилений родинною легендою (до портрета вченого)»; Р. Радішевського «Ужик полоніста Романа Кирчіва»; Р. Кирчіва «З родинної саги».

У вступній статті до ювілейного видання «Несхитність в житті і науці» (С. 2–8) Степан Павлюк, директор Інституту народознавства НАН України, осмислюючи життєвий та науковий шлях львівського вченого, зазначає, що синхронно з несхитністю, як засадничим життєвим принципом, у професора Р. Кирчіва завжди домінувала шляхетність, що проявлялася через громадянську і професійну відповідальність за свої дії та вчинки. Дослідник прагнув і вірив у соборність української нації, а сьогодні він дбає про її державницьке утвердження на основі історичної пам'яті і величній культурно-традиційної спадщини.

Оксана Кузьменко, Надія Пастух, Ольга Харчишин, аналізуючи «Фольклористичний доробок Романа Кирчіва у XXI столітті» (С. 9–22), зазначають, що постать ювіляра належить до тих учених, творчі ідеї яких формують перспектив-

ні напрямки дослідження у вітчизняній науці, спрямовують сучасну наукову думку у вагоме результативне русло. Намагаючись вивести українську фольклористику на широкий шлях сучасних теоретичних надбань, Р. Кирчів послідовно працює над заповненням білих плям і лакун, які до сьогодні ще існують у різних її дослідницьких напрямках. У наукових статтях та монографіях він опрацьовує низку актуальних і новаційних проблем, а також захоплює до їхнього вирішення молодших колег та аспірантів.

«Доктору Роману Кирчіву: спогади та вишанування з діаспори» (С. 23–28) присвятив Андрій Нагачевський – відомий дослідник українських народних танців, канадець українського походження. Автор ділиться спогадами про участь в експедиції 1992 р. на Покуття, якою керував тоді Р. Кирчів, та розповідає про набутий досвід і результати першої для нього поїздки, «де основна маса населення та вулична мова були українськими». Канадський учений висловлює подяку львівському колезі за участь у програмі Університету Альберти в Канаді, за поради дослідникам Центру українського та канадського фольклору ім. Петра і Доріс Кулів, а також вказує на важливість праці над книгою «Гуцульські танці» Р. Гарасимчука, яку зредагував і видав Р. Кирчів. Тут також подано невелику розвідку про українські народні традиції у Бразилії, яку присвячено ювіляру.

Михайло Глушко у статті «Роман Кирчів – нетомний член НТШ в Україні» (С. 29–37) стверджує, що з Науковим товариством ім. Шевченка тісно пов'язані останні два десятиліття творчої та суспільно-громадської діяльності дослідника. Але найважливіше те, що вчений належить до невеликого кола прихильників Товариства, які упродовж тривалого часу не зрадили йому ані своїми необачними діями, ані помислами. Передусім тому, що дуже добре усвідомлює непересічну роль цього наукового об'єднання у становленні і розвитку народознавчих наук в Україні – етнології, фольклористики, музикознавства.

У розвідці М. Чорнопиского «Учений з почуттям сумлінності й порядності» (С. 38–40) зроблено невеликий екскурс у минуле Р. Кирчіва, щоб показати нинішньому поколінню молоді української інтелігенції нелегкі життєві перипетії, через які пройшов ювіляр на шляху до свого наукового визнання. Автор розповідає й осмислює власне сприймання особи Р. Кирчіва від першого знайомства в 1962 р. у Києві до п'ятнадцятирічного періоду спільної праці в Секції фольклористики та етнографії НТШ. Ретельність, сумлінність, пунктуальність, принциповість – це головні риси Кирчіва-науковця;

скромність, порядність, доброзичливість – це його людські якості, зазначає М. Чорнопиский.

Святослав Пилипчук в аналітичній статті «Не щадячи ні трудів, ані поту»: Франкознавчі студії Романа Кирчіва» (С. 41–46) осмислює особливості франкознавчих праць ювіляра. Зокрема він звертає увагу на те, що Р. Кирчів виробив власний впізнаваний науковий стиль, для якого характерним є: всеохопне осягнення досліджуваного предмета, максимально повне залучення тематичного матеріалу, врахування думок і поглядів попередників, чітка й аргументована декларація власних новаторських ідей. Дослідник жодним чином не боїться тиску ідей авторитетних учених, завжди вибудовує висновки на основі ретельно перевірених фактів.

У статті Миколи Дмитренка «Роман Кирчів як дослідник історії фольклористики (до 80-річчя від дня народження)» (С. 47–50) висвітлено один із аспектів багатогранної діяльності львівського вченого. Зроблено огляд найважливіших праць, які стосуються історії української фольклористики, висловлено високу позитивну оцінку його народознавчого доробку та львівської академічної школи, до якої належить ювіляр Р. Кирчів і яку поповнює своїми молодими вихованцями в останні десятиліття наукової діяльності.

Марія Вальо, осмислюючи «Призабуту славистичну карту наукової діяльності Романа Кирчіва» (С. 51–54), концентрує увагу на доробку вченого, що стосується українсько-польської компаративістики, зокрема «найглибшої в цьому сенсі» праці «Український фольклор у польській літературі (період романтизму)», яка вийшла друком 1971 р. в Інституті суспільних наук у Львові. Однак у своїх слов'язознавчих студіях Р. Кирчів не обмежувався лише українсько-польськими аспектами. Він має досягнення ширшого плану як учасник і співавтор на двох міжнародних славистичних конгресах у Варшаві та Софії, як автор відгуків на видання чеських і білоруських авторів.

Євгенія Сявко у статті «Компетентний, принциповий, інтелігентний (слово про вченого)» (С. 55–58) оповідає власну історію знайомства з Р. Кирчівим, якого на початку 70-их років ХХ ст. призначили офіційним рецензентом із числа науковців Музею етнографії та художнього промислу АН України для підтвердження потреби видання її наукової монографії «Українська етнопедагогіка в її історичному розвитку». Завдяки критичним зауваженням вченого ця книга набула тієї наукової переконливості, яка забезпечила дослідницю від імовірних закидів і нападок, а також сприяла успішному захисту кандидатської дисертації. Небагатослівного, завжди уважного до співрозмовника, до його позицій і завжди послідовного в її обстоюван-

ні наукової істини, справжнього українського Вченого – таким бачить авторка Романа Федоровича Кирчіва.

Віра Білоус присвятила ювілярові розвідку під назвою «Окрилений родинною легендою (до портрета вченого)» (С. 59–64), в якій йдеться про далеких родичів автора – священика Богдара й учителя Павла Кирчівих, які були письменниками та громадськими діячами і приятелювали з І.Франком. У родині розповідали, що Каменяр нібито приїздив і виступав у їх рідному селі Корчині, а також гостював в оселі братів, на місті якої тепер стоїть батьківська хата Романа Кирчіва. Ця родинна легенда надихнула молодого науковця Р. Кирчіва взятися за пошук документальних підтверджень родинних переказів. За порадою М. Деркач він знаходить їх в архіві І. Франка, а також працюючи з фондами львівської гімназії, духовної та вчительської семінарії, гортаючи підшивки журналів «Зоря», «Правда», газет «Діло», «Буковина» та ін. Безпосередню згадку про родинний спомин щодо гостювання І.Франка в оселі Кирчівих учений виявив в одному з листів Богдара Кирчіва до Каменяра.

Ростислав Радішевський зазначає, що «Ужинок полоніста Романа Кирчіва» (С. 65–68) почав формуватися з дослідження елементів українського фольклору у старопольському письменстві. Але найбільше його захопила епоха романтизму з її народністю, усною народною творчістю слов'янських народів, пошуками витоків власного етносу і визначенням особливостей формування національного світогляду. Першою важливою імагологічною працею Р. Кирчіва, що підсумувала досягнення українсько-польських взаємин, стала книга «Україніка в польських альманахах доби романтизму». В його наступних монографіях на основі архівних матеріалів простежено й унаочнено процес міжкультурного спілкування шляхом представлення романтичних трансформацій, які пережила українська пісня, дума, легенда, казка у творчій уяві багатьох польських авторів, імена яких маловідомі польському й українському загалу. Р. Кирчів є також автором багатьох енциклопедичних і словникових статей, що присвячені творчості окремих польських поетів, письменників і фольклористів.

Роман Кирчів у статті «З родинної саги» (С. 69–87) приділяє увагу трьом аспектам родинного життя: родинному імені, родинному гнізду і родоводу. З'ясовуючи етимологію власного прізвища, вчений зазначає, що «дорога родового імені «Кирчів» проглядається від форм у давніх записках до новочасного його звучання, морфемної структури і нараховує уже близько

300 років. Оповідуючи про рідне село Корчин, ювіляр вважає його одним із наймальовничіших гірських сіл на Стрийщині, жителі якого здавен займалися хліборобством і тваринництвом, у якому жваво протікало культурне та громадське життя. Простежуючи історію своєї селянської родини, Р. Кирчів стверджує, що перша документальна згадка про присутність предків його роду в Корчині датована першою половиною XVIII ст. Йдеться про судовий акт розподілу поміщицького маєтку в с. Корчин в 1738 р., де у переліку підданих панського двору значиться Іван Кирч. Автор простежує долю осель Кирчівих і їх родові відгалуження по батьківській та материнській лініях.

Д р у г у рубрику «Статті» двомісячника «Народознавчі зшити» за 2010 р. склали наукові дослідження, більшість із яких стосуються фольклорно-міфологічної тематики. Це статті: М. Худаша «Походження наймення та релігійно-міфологічні функції давньоруського язичницького божества, відомого як *переплут*»; В. Давидюка «Народна міфологія українців: походження головних персонажів в світлі палеонтології»; О. Кузьменко «Стрілецький анекдот: Контекст – сюжет – текст»; В. Козловського «Народні історичні пісні про татарські напади на Україну (проблема хронотопу)»; Є. Луна «Природа комізму повстанської сатиричної пісні «Післав Сталін свої діти»»; О. Смоляка «Мотиви зустрічі весни та вегетації природи у гайках Західного Поділля»; Л. Вахніної «Польські джерела Етнографічної комісії ВУАН»; В. Буряка «Українська етнічносвідомісна культура: Еволюційно-історична парадигма»; В. Івашківа «Причинки до теми: «Пантелеймон Куліш та Остап Вересай»; В. Моторного, А. Татаренко «Функціонування фольклорних сюжетів у повісті-казці Ю. Брезана «Чорний млин»».

Михайло Худаш, з'ясовуючи «Походження наймення та релігійно-міфологічні функції давньоруського язичницького божества, відомого як *переплут*» (С. 88–93), зазначає, що воно належало до сонму вищих божеств і було виключно давньоруським. Швидше за все, твердить автор, під найменням *Переплут* криється весняний бог *Ярило*. Тобто *Переплут* – це не що інше, як утворене віддієслова *переплутувати* у скороченій формі *Переплут* синонімічне жартівливо-зневажливе, іронічне найменування цього весняного бога, більш відомого під іменем *Ярило* та іншими, похідними від кореня *Яр-*, утвореннями, як *Яр*, *Ярун* і ін. Таким чином, *Переплут* – це генетично непаралельне, тобто друге власне ім'я весняного давньоруського язичницького божества *Ярила*, а вже десь пізніша, можливо, що й не загальноновживана, його

народна синонімічна іронічно-зневажлива назва на зразок сучасного індивідуального прізвиська. Тому дослідник називає цю назву не ім'ям, а найменням, вкладаючи в нього поняття «прізвисько».

У статті Віктора Давидюка «Народна міфологія українців: походження головних персонажів в світли палеонтології» (С. 94–113) зачеплено низку проблем, які намітилися в сучасному міфознавстві: що таке міф і що таке міфічний персонаж; національне й інтернаціональне в міфології; палеографія як позитивістична опора в реконструкції міфу і його національних ознак; основні складові міфології українців; що таке власне українська міфологія. У висновках зазначено, що під час вивчення будь-якої національної міфології не потрібно забувати про те, що у процесі свого формування вона проходить всі ті етапи, що й формування самого народу, яке зазнає низку етнічних деформацій, унаслідок чого щось втрачає, а щось знаходить на цьому шляху. Відтак прямої лінії еволюції поглядів чи хоч загальної тенденції їхнього розвитку, притаманної всім народам, може й не існувати. У цьому процесі трапляється й чимало цілком випадкового. Від того процес осмислення народної міфології не стає менш цікавим.

Оксана Кузьменко у науковій розвідці «Стрілецький анекдот: Контекст – сюжет – текст» (С. 114–126) прагне якомога повніше представити тематичні ряди стрілецьких анекдотів, вказавши на особливості анекдотичного репертуару стрілецького середовища, а також на основі аналітичного огляду текстів висвітлити зв'язок їхньої поетики із традиційним фольклорним анекдотом. Дослідниця простежує залежність сюжетів стрілецьких анекдотів, які за жанром перебувають на межі літературного і народного анекдоту, від ідеологічного та побутового контексту їхнього виникнення.

Віталій Козловський, опрацьовуючи тему «Народні історичні пісні про татарські напади на Україну (проблема хронотопу)» (С. 127–132), стверджує, що в українській народній історичній пісні часопросторова модель виглядає складнішою, ніж видається на перший погляд. Різні конфігурації такої моделі в тій чи іншій пісні пов'язані зі змінами в поетиці практично на всіх рівнях художньої структури тексту. Безперечно, ці висновки мають попередній характер, оскільки ґрунтуються на аналітиці незначного текстового матеріалу. Проте навіть він дозволяє ствердно говорити про перспективу дослідження історичної пісні саме в такому напрямку.

Євген Луцько з'ясовує «Природу комізму повстанської сатиричної пісні «Післав Сталін свої діти»» (С. 133–145). Незважаючи на екстремаль-

ні умови збройної боротьби, тотальний фізичний і психічний терор, зазначає автор, український народ знайшов у собі мужність і творчу наснагу засміятися ворогові прямо в лице розкотистим, дзвінким, зневажливо-нищівним сміхом. Для цього існує ціла низка різноманітних художніх засобів і прийомів на сюжетно-композиційному, образному і стилевому рівнях. Саме завдяки сповненості довершеним сміховим колоритом і пафосом пісня «Післав Сталін свої діти» посутньо прислужилася національно-визвольній ідеї та справедливо належить до шедеврів української фольклорної політичної сатири ХХ ст.

Олег Смоляк у статті «Мотиви зустрічі весни та вегетації природи у гаївках Західного Поділля» (С. 146–152) виділяє за тематикою дві групи гаївкових текстів: так звані хвальні та вегетативні. У шістнадцяти сюжетах хвальних західно-подільських гаївок домінує мотив принесення дарів, а також мотиви зустрічі весни, радості з приводу її приходу, мотиви сіяння, оновлення, відродження, дівочої та парубочої краси, одруження, мандрювання. На давність цих гаївок вказує наявність у них міфологічних персонажів, діалогічна форма та інші риси. У вегетативній групі фольклорних текстів закладені мотиви вирощування злакових і городніх культур (маку, гороху, бобу, льону, вівса, проса, огірків тощо). Для них характерний синкретизм поєднання слова та магічно-імітаційних рухів, що мали впливати на проріст зерна, на його ріст-розвиток, на високий урожай.

Тема публікації Лариси Вахніної присвячена «Польським джерелам Етнографічної комісії ВУАН» (С. 152–155). Дослідниця зазначає, що в рукописних фондах ІМФЕ імені М. Т. Рильського НАН України зберігається чимало цінних досі неопублікованих матеріалів, які було зібрано у 20–30-ті роки минулого століття в рамках діяльності польського відділу Кабінету національних меншин. Їхня велика частина торкається Мархлевського польського району Житомирської області, де зберігається інформація: про відомості перепису 1926 р. у тодішній Волинській окрузі, альбом про Мархлевський парцеляновий завод, матеріали статистичного характеру, унікальні фотографії, списки польських селищ тощо. У планах на 1931–1932 рр. були зазначені такі видання: праці професора Є. Рихліка, серед яких дослідження «Поляки в Україні» (6 а.а.); монографія «Польський Мархлевський район», «Збірник польської секції Кабінету» та ін. Польський фольклор, зазначає кївська дослідниця, серед зібраних матеріалів посідає досить незначну частину, хоча окремі тексти залишаються раритетними.

Володимир Буряк у дослідженні «Українська етнічносвідомісна культура: Еволюційно-історична парадигма» (С. 160-177) зосереджує увагу на таких основних питаннях: міфологія як базова домінанта свідомості етносу; сучасна фольклорна пам'ять: форми індивідуального самовираження; етнічна свідомість й інтелектуалізм вираження інформації в Х-ХVIII ст.; етнічна художня свідомість XIX-XX ст.; модульні особистості нації у контексті етногенезу і проблема збереження образного генофонду народної пам'яті; український етнічний інтелект у медіаконтексті. Автор переконаний, що інтелектуально-свідомісна інтеграція народів в єдиний інформаційно-культурний простір вимагає від кожної нації особливої уваги до своїх духовних витоків, бережного їх помноження та поглиблення. Для української держави рівень інформаційно-культурного інтелекту – один із головних критеріїв її ефективного розвитку й самоствердження. Формування інтелектуальних модуль-особистостей (геніїв), що визначатимуть майбутнє свідомісне обличчя нації – пріоритетний напрямок державної політики.

Василь Івашків у «Причинках до теми: «Пантелеймон Куліш та Остап Вересай» (С. 178-181) намагається з'ясувати, чи знав П. Куліш відомого кобзаря Остапа Вересая у час підготовки матеріалів до другого тому «Записок о Южной Руси», тобто у 1856-1857 рр. Посилаючись на міркування Олени Пчілки, О. Дея, К. Грушевської, дослідник переконує, що на той час П. Куліш вже мав відомості про українського носія дум і навіть опублікував про нього розвідку «Остап Вересай. Сокиренський кобзар», під якою підписався псевдонімом Микола Воловід. Однак найбільш затемненою, на думку автора, є фольклорно-літературна історія відомої «Пісні про Кирика», яку названо «Балладой из времен унии» та опубліковано лише в невеликій частині тиражу другого тому «Записок о Южной Руси». З'ясувати істину: чи записав цю пісню Л. Жемчужников від Остапа Вересая, встановити непростю, підсумовує автор статті. Це залишається темою для майбутньої спеціальної розвідки.

Володимир Моторний і Алла Татаренко у статті «Функціонування фольклорних сюжетів у повістці-казці Ю. Брезана «Чорний млин» проаналізували відомий твір серболужицького письменника, який тісно пов'язаний із національними традиціями лужицького фольклору. Чимало уваги приділено характеристиці головного героя Крабата – персонажа фольклорних легенд лужичан, який є символом незламної боротьби лужицьких сербів за національну і соціальну свободу. На думку авторів, книга Ю. Брезана

– це розповідь про Крабата як героя всіх часів, тобто це історія ідеї. Такий задум підкреслюється використанням прийому кільцевого обрамлення твору: і на початку, і в кінці ми бачимо людину, яка йде по землі, чи то хлопцеві, чи то людині похилого віку – не зрозуміло. Однією з головних проблем повісті-казки є сила людської самосвідомості. Не менш значущою є для автора проблема влади. Структура твору характерна тим, що в ній є вставні новели, які спираються на легенди про Крабата. Багато сюжетних ліній повісті Ю. Брезана побудовані на фольклорному матеріалі, що виходить за рамки «крабатівських» легенд, але є цікавим для типологічних зіставлень, оскільки вони відомі не лише у народній творчості лужичан, а й в українців, чехів та інших слов'ян.

У т р е т і й, останній, рубриці двомісячника «Народознавчі зошити», який присвячено 80-річчю від дня народження Романа Кирчіва, опубліковано три рецензії. Авторка першої з них – Олена Боньковська – прорецензувала книгу Р. Кирчіва «Народний артист Іван Рубчак» (Ужгород, 2009. – 224 с.) про неординарну акторську особистість, що була знаковою в галицькому українському театральному просторі кінця XIX – першої половини XX століття. За словами дослідниці, автор монографії зумів розгадати феномен актора на основі цілісної та незалежної характеристики його майстерності й виконавського діапазону.

Ще одну рецензію «Український фольклорний анекдот як гуманітарна цінність та гуманістичний ідеал: перспективи вивчення» на книгу Р. Кирчіва «Етюди до студій над українським народним анекдотом» (Львів: Інститут народознавства НАН України, 2008. – 268 с.) опублікувала Ірина Кімакович. Рецензентка вказує, що праця львівського дослідника – одна з перших в галузі анекдотистики, тому актуальна і надзвичайно цікава, а питання етноідентичності, на яких акцентує увагу Р. Кирчів, заслуговують найретельнішого розгляду.

Третя рецензія «Українська вишивка у працях Т. Кара-Васильєвої» (3 нагоди виходу у світ книги-альбому «Історія української вишивки») також належить Софії Боньковській. Авторка проаналізувала монографію відомої дослідниці з ІМФЕ імені М. Т. Рильського НАН України, що вийшла друком в Києві 2008 року. Її появу названо надзвичайною подією в українській мистецтвознавчій науці, а саму книгу – «монументальним хронографом української вишивки», «багатоілюстрованим фоліантом».